

De GEO (9e editie)

Methodeanalyse op inhoudelijke en didactische aspecten van burgerschapsvorming

DEEL I. ALGEMENE GEGEVENS

Titel <u>De GEO (9e editie)</u>
Uitgever ThiemeMeulenhoff VO
Jaar van uitgave 2015
Korte omschrijving <i>De GEO</i> , onderbouw is een aardrijkskundemethode voor de onderbouw van vmbo, havo en vwo. Het materiaal bestaat uit: een basisboek, lesboek, werkboek (A en B) en digitaal materiaal www.degeo-online.nl . De methode biedt de volgende mogelijkheden: werken met alleen de boeken; werken met boeken en alle interactieve opdrachten of volledig digitaal werken. In het basisboek worden de begrippen van belangrijke aardrijkskundige thema's omschreven. Het gaat hierbij om zes (aardrijkskundige) thema's: weer en klimaat; actieve aarde; systeem aarde; bevolking en wonen; mensen en hun activiteiten; globalisering. Daarnaast is er nog een hoofdstuk over vaardigheden. De leerstof in het lesboek is eveneens thematisch van opbouw. De structuur van ieder thema kent een eenduidige indeling in hoofdstukken en paragrafen. Per leerjaar zijn er acht hoofdstukken met telkens vier basisparagrafen. Leerlingen beginnen vanuit de opdrachten die in het werkboek staan. Na de basisparagrafen gaan leerlingen aan de slag met 'Zoom in' waarbij leerlingen in een groepje dieper ingaan op een bepaald gebied of onderwerp. Vervolgens kiezen leerlingen in het 'Keuzemenu' een onderwerp uit. Tot slot maken leerlingen de eindtoets bij het hoofdstuk.
Geanalyseerde onderdelen Per leerjaar 1 en 2 (vmbo-kgt): basisboek, lesboek, werkboek(A en B) en digitaal materiaal www.degeo-online.nl . Per leerjaar 1, 2 ,3 (havo/vwo): basisboek, lesboek, werkboek(A en B) en digitaal materiaal www.degeo-online.nl .
Uitgangspunten en doelstellingen van de methode <i>De GEO</i> , voor de onderbouw gaat uit van vijf niveaus: vmbo-bk, vmbo-kgt, vmbo-t/havo, havo/vwo en vwo. De uitgever geeft in de handleiding aan dat de volgende uitgangspunten centraal staan: "gedegen inhoud; glasheldere structuur; afwisselend en activerend; flexibel en op maat; interactief en geïntegreerd; een eigen insteek voor vmbo en havo/vwo". De verdeling van vak inhouden, -vaardigheden en -werkwijzen is vastgelegd in een overzicht van leerlijnen over alle leerjaren. De lesstof wordt aangeboden in een regionale context.
Korte beschrijving van visie op burgerschapsvorming Voor <i>de GEO</i> onderbouw, vmbo-kgt en havo/vwo is geen visie op 'burgerschap' geformuleerd.

DEEL II: INHOUDELIJKE ASPECTEN

Democratie

<p>Werking en belang van de democratie</p> <p>De methode schenkt enige aandacht aan de werking en het belang van de democratie in het thema <i>Internationale samenwerking, Europese Unie</i>. Zowel in het vmbo als havo/vwo wordt er aandacht besteed aan <i>de Europese Unie</i>. Leerlingen leren over het ontstaan van de Europese Unie; de lidstaten; vrijhandel; Europese wetgeving. Binnen het vmbo komen ook de Europese commissie (regering van EU), het Europees Parlement; Raad van ministers en de Verenigde Naties (VN) aan bod.</p> <p>Als online materiaal is er voor het vmbo een lesbrief, met de titel 'Europese problemen'. Deze lesbrief kan als verdieping worden ingezet. Onderwerpen die hier aan bod komen: het vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de EU (de Brexit) en de problemen door de vluchtelingenstromen vanuit de Balkanlanden.</p> <p><i>Parlementaire democratie</i> is alleen binnen het vmbo beperkt terug te vinden. Hier wordt het verschil tussen een dictatuur en een democratie uitgelegd. Noord-Korea is een voorbeeld van een dictatuur en Zuid-Korea van een democratie.</p> <p>Onderwerpen voor de thema's <i>provinciaal bestuur, gemeentelijk bestuur en landsbestuur</i> zijn binnen de methode niet opgenomen.</p>
<p>Democratische basiswaarden</p> <p>Het thema <i>gelijkwaardigheid</i> komt in het hoofdstuk over Zuid-Afrika (h/v) aan bod. Hier wordt ingegaan op de ongelijkheid in Zuid-Afrika tussen de witte en zwarte bevolking. Het gaat over apartheid, discriminatie en positieve discriminatie.</p> <p>Onderwerpen vanuit <i>basiswaarden; recht op zelfbeschikking; verdraagzaamheid; vrijheid van meningsuiting</i> komen binnen het materiaal niet voor.</p>
<p>Rechten en plichten</p> <p>Er zijn geen onderwerpen rondom <i>wetten en verklaringen</i> opgenomen. <i>Mensen- en kinderrechten</i> komen heel beperkt aan bod. Hier worden alleen de Verenigde Naties en mensenrechten genoemd en een verschijnsel als kinderarbeid belicht.</p>

Participatie

<p>Verantwoordelijkheid</p> <p>Binnen het thema <i>solidariteit</i> zetten vmbo leerlingen zich in voor het algemeen belang. Dit komt tot uiting in een project waar leerlingen in actie komen voor het milieu.</p>
<p>Sociale veiligheid</p> <p>Het thema <i>sociale veiligheid</i> biedt geen onderwerpen zoals: vormen van pesten; grenzen stellen en hulp zoeken.</p>
<p>Participatie</p> <p>Onderwerpen die betrekking hebben op <i>participatie in de maatschappij</i> zoals: inspraak en medezeggenschap; vormen van inspraak worden niet aangeboden.</p>

Identiteit

<p>Wie ben ik?</p> <p>Wat betreft <i>zelfbeeld</i> is er alleen een les (vmbo) die gaat over 'wat is een stamboom' en 'hoe ziet de eigen familiestamboom eruit'?</p> <p>In relatie tot <i>identiteitskenmerken</i> gaat het over wat is cultuur en hoe herken je cultuur (taal/godsdiens/kleding/muziek). Ook de inrichting van een stad heeft met cultuur te maken.</p> <p>Rondom <i>formele identiteit</i> zijn geen onderwerpen opgenomen.</p>
--

Geestelijke stromingen

Wat betreft de vijf wereldreligies wordt gekeken naar de aanwezigheid van een religie in een bepaald land, zoals de Islam in Indonesië, het Hindoeïsme in India en het Boeddhisme in Thailand. Specifieke kenmerken van deze religies komen beperkt aan de orde. Rondom het Hindoeïsme is er bijvoorbeeld aandacht voor het kastenstelsel en de heilige rivier de Ganges.

Binnen de leerstof van havo/vwo wordt ingegaan op de verspreiding van het geloof. Zo wordt vanuit Nederland het christelijk geloof en vanuit Saudi-Arabië de Islam naar Indonesië gebracht.

Het thema *geloof & spiritualiteit* komt heel beperkt aan bod. Onderwerpen rondom het 'Humanisme' komen binnen de methode niet voor.

Multiculturele samenleving

Het thema *diversiteit* komt binnen beide niveaus (vmbo-kgt en havo/vwo) voldoende aan bod. Rondom dit thema wordt bijvoorbeeld ingegaan op: minderheden en mensen met een andere etnische achtergrond dan de Nederlandse. De termen allochtoon, autochtoon worden belicht. Ook op migratie motieven en immigratie vanuit de Nederlandse koloniën wordt ingegaan. Het onderscheid tussen economisch migranten en vluchtelingen wordt aangegeven. Culturele verschillen worden belicht en de multiculturele samenleving wordt verduidelijkt. Dit multiculturele verschijnsel vind je in Nederland maar ook in de VS en Afrika.

Het 'integratievraagstuk' en 'polarisatie' zijn onderwerpen die niet worden behandeld.

Wat betreft het thema *etnische groepen in de samenleving* wordt uitgelegd wat een volk is en wat cultuur inhoudt. Het begrip cultuurgebied wordt verduidelijkt.

Uitingen van cultuur en religie worden eveneens belicht. Culturele kenmerken in India zoals koken en kleding komen aan bod. In relatie tot religie in Nederland zijn dat: een religieus gebouw, kerk of moskee en gebruiken zoals het vasten en het 5x per dag bidden binnen de islam.

Respect voor diversiteit

De thema's: *respectvolle omgang op basis van non-discriminatie en gelijkwaardigheid; ik en de ander; seksuele diversiteit* komen binnen de methode niet aan bod. Wel wordt in relatie tot *tolerantie* het begrip 'discriminatie' verduidelijkt.

DEEL III: DIDACTISCHE ASPECTEN

De GEO biedt activiteiten die de leerlingen uitnodigen tot **kritische meningsvorming**. Het gaat dan om opdrachten waarbij leerlingen *informatie verzamelen*. Hierbij kun je denken aan een opdracht waarbij leerlingen foto's op het internet zoeken over uitingen van cultuur in Thailand en Nederland.

Leerlingen wordt rond bepaalde kwesties om een (*individuele*) *mening* gevraagd. Vanuit de vluchtelingenproblematiek is dit bijvoorbeeld 'vind je dat Europa de grenzen streng bewaakt'?

Activiteiten waarbij het *discussiëren en debatteren* centraal staan komen eveneens aan bod. Leerlingen bedenken argumenten van zowel voor- als tegenstanders rondom een stelling en ze leren wat een debat inhoudt. Voor havo/vwo is er bijvoorbeeld een debat over of 'vluchtelingen de Europese Unie wel of niet binnen mogen'. Ook is er aandacht voor *dialog* waarbij je kunt denken aan samen een opdracht uitvoeren en respectvol met elkaar in debat gaan.

Activiteiten waarbij het erom gaat dat leerlingen *de media lezen en volgen* en *informatie beoordelen* komen niet voor.

Rondom **respectvolle communicatie** en dan specifiek het verplaatsen in de ander speelt een rol bij het luisteren naar elkaars opvattingen tijdens discussies. Het delen van eigen gevoelens en ervaringen komt niet voor.

Activiteiten die leerlingen uitnodigen tot **respectvol samenwerken** zijn niet opgenomen binnen de methode. Het merendeel van de opdrachten bestaat uit individuele opdrachten. Wel is er sprake van uitwisseling van meningen.

Binnen het materiaal zijn er behalve een opdracht waarbij de eigen stamboom van de familie moet worden gemaakt geen activiteiten te vinden die gericht zijn op het **verkennen van de eigen identiteit** van leerlingen.

Activiteiten waarbij **kritische reflectie** van leerlingen gevraagd wordt, zijn niet aangetroffen. Dit betreft zowel reflectie op het eigen gedrag als reflectie op het gedrag van anderen.

Ten aanzien van **belangenbehartiging** zoals: het opkomen voor anderen; het verwoorden van standpunt van de groep; medestanders werven en het onderhandelen is er een enkele activiteit. Het gaat er dan bijvoorbeeld over dat leerlingen nadenken over 'dat goedkope spijkerbroeken uit China verboden zouden moeten worden'.

Er zijn ook geen activiteiten die uitnodigen tot het **hanteren van conflicten**. Bijvoorbeeld het bespreekbaar maken van problemen in de klas; het aandragen van oplossingen of conflictbemiddeling.

De methode biedt geen activiteiten die leerlingen actief betrekken bij **besluitvorming** (in relatie tot leertaak, klas en school).

Activiteiten tot **verbetering van de leefbaarheid** (in de klas, de school of de omgeving van de school) zijn niet in het materiaal opgenomen.

Binnen de thema's zijn geen activiteiten te vinden waarbij de **buitenwereld** (zoals een bezoek aan een instantie, bedrijf of monument) wordt betrokken.